

Zoran Pavlovič je obravnaval Odklonska vedenja med nesrečami. Na tem področju kraljujejo mnoga stereotipna prepričanja, vendar ugotovitve pričajo, da je vsaj v prvem, kritičnem obdobju po izbruhu katastrofe ropanja malo. Za razumevanje tega je skušal Pavlovič prikazati pričakovano psihološko dinamiko pri prizadetih ljudeh, pri čemer se je opiral na teoretična skupinske dinamike W. R. Biona. Sledila je razlaga porenja omenjenih stereotipov ter prikaz mehanizma iskanja ti. grešnega kozla.

Mladen Zvonarevič in Željko Buzov sta udeležence seznanila s psihološkimi raziskavami nesreč, ki jih je opravila Zvonarevičeva skupina v Inštitutu za društvena istraživanja v Zagrebu. To je ena redkih, če ne celo edina skupina v Jugoslaviji, ki sistematično raziskuje dogajanje med nesrečami pri nas. Buzov je predstavil tudi izsledke njihove najnovejše raziskave o govoricah v izrednih razmerah; šlo je za govorice, ki so nastale med požarom na otoku Korčula.

Drago Bole je obravnaval Nesreče z nevarnimi snovmi. Predavanje, ki je bilo bogato opremljeno z diapozitivi, je poslušalce seznanilo predvsem z različnimi nevarnostmi, ki nastajajo med prevozom nevarnih snovi in vedenjem ljudi med nesrečami z njimi. Snov je Bole ponazoril z ugotovitvami nekaterih praktičnih vaj pri nas, pa tudi s tujimi izsledki. Bogdan Žorž je imel morda najbolj konkretno predavanje. Na primeru potresa, ki je prizadel naše kraje leta 1976, ter lanske zime je obravnaval Nivo pričakovanja pomoči in nivo pričakovanja informacije ob naravni nesreči. Ugotovil je, da sta potres oz. zima ljudi na osamljenih domačijah psihično bistveno manj obremenila. Začeli so si pomagati sami, medtem ko je bila slika v strnjenih naseljih drugačna, ljudje so bili nedejavni. Vedenje ljudi je bilo toliko bolj smotno, kolikor manj je bilo možnosti, da bi jim kdo pomagal. Žorž je opozoril tudi na selektivni pristop prizadetih do informacij, saj ni samo po sebi umevno, da bodo ti vsako, pa čeprav točno informacijo tudi sprejeli.

Tatjana Pavšer-Milovanović se je v svojem prispevku lotila izobraževanja, preprečevanja nesreč in blažitve njihovih posledic. Razčlenila je vrste in značilnosti nesreč ter se lotila seznanjanja ljudi z možno krizno situacijo, izhajajočo iz spoznanja, da obveščenost zmanjšuje vpliv presenečenja. Podrobneje se je lotila tudi programov množičnega izobraževanja, ki morajo biti povezani in usklajeni z vsemi aktivnostmi za povečano splošno pripravljenost ljudi. Cilj takih programov je doseganje večjega poznavanja varnostnih ukrepov, zmanjšanje strahu in izboljšanje usklajevanja družin in skupin.

Dani prikaz ne more izčrpati celotne vsebine, ki so jo posredovali referenti, čeprav seveda ostaja še mnogo »lukenj«, ki bi bile prav tako potrebne obravnave. To ostaja za drugič. Udeleženci so sprejeli tudi ugotovitve, stališča in predloge, v katerih nakazujejo potrebe in možnosti za vključevanje psiholoških spoznanj v našo samozaščitno prakso, ter naloge, ki nas na tem področju čakajo.

Priročnik o plazovih

Pavle Šegula

R. I. Perla in M. Martinelli jr. **Avalanche Handbook**, 1979, 8 poglavij, 154 strani, format A4. Izdal U. S. Dep. Agric., Agric. Handbook 489). Cena 10 USA\$. Vsebina: Posledice plazov, vreme in plazovi, snežna odeja na strmini, mehanika plazov, stabilnost snežne odeje, zaščita smučišč, zaščita prometnih poti in naselij, varstvo in reševanje.

Avtorja sta delo namenila gornikom, smučarjem, varnostnikom na organiziranih smučiščih, reševalcem in drugim, ki so zaradi športne ali poklicne dejavnosti občasno na udaru plazov. Raven priročnika je visoka, zato je odličen vir znanja za vse bralce, ki jih zanima ta snov. Seveda bo koristen tudi za strokovnjake.

Literatura te vrste mi je dobro znana, zato brez oklevanja napišem, da je *Avalanche Handbook* prvo delo te vrste, ki bralcem pove več kot druga dela in učbeniki, namenjeni tej populaciji. Dobra stran priročnika je, da pri osnovah o snegu, preobrazbi in mehaniki plazov globlje poseže v podrobnosti in osnove, kot smo bili doslej vajeni v tovrstni literaturi. Spričo tega je *Avalanche Handbook* postal zgled mnogim avtorjem, ki smo ubrali enako pot in se z uspehom zgledovali po vzornikih Perli in Martinelliju.

PRIROČNIK O PLAZOVH, skupina avtorjev (Lawinen Handbuch, Herausgeber Land Tirol, Tyrolia — Verlag, Innsbruck — Wien, 1985, 9 poglavij, 224 strani, format A4). Cena 270 ASCH.

Vsebina: Zgodovinski pregled, meteorologija plazov, sneg, plaz, varstvo pred plazovi, zaščita pred plazovi na organiziranih smučiščih, samozaščita zunaj organiziranih smučišč, naprave za iskanje zasutih — lavinske žolne, reševanje iz plazov, medicinska prva pomoč pri nesrečah v plazovih, podatki o literaturi.

Za avstrijski priročnik lahko povem v glavnem isto, kar velja za ameriški *Avalanche Handbook*. Poudariti pa moramo, da so avtorji snov še dodelali in dopolnili, kar velja posebej za meteorologijo in preobrazbo snega ter za mehaniko plazov. Vsa knjiga je opremljena z odličnimi in sila nazornimi skicami. Nekateri meteorološki podatki so blizu razmeram pri nas, podobno velja za vremenska stanja, pogoje za gradnjo in rabo strelnih žičnic.

Pregled literature navaja izbrana dela številnih avtorjev z vsega sveta; na voljo so podatki o vseh tistih virih znanja, ki nam lahko dajo odločilne informacije o pravih stvareh, ki jih najbolj potrebujemo.

NARAVNE NESREČE (Natural Hazards, International Journal of hazards, Research & Prevention. Izdaja D. Reidel Publishing Company, Kluwer Academic Publishers Group, P. O. Box 322, 3300 AH Dordrecht, Holland). Mednarodna revija o

naravnih nesrečah, raziskavah in preventivi. Letna naročnina za 4 številke: posameznik 52 USA\$, pravne osebe 116 USA\$. Revija je namenjena izvirnim raziskavam na področju fizičnih vidikov naravnih nesreč, statistike napovedovanja katastrof, ocene tveganja in narave znanilcev naravnih nesreč ter nesreč, ki jih povzroča človekova dejavnost.

Ukvarja se z nesrečami, ki izhajajo iz različnih virov in sistemov, kot so ozračje, voda, oceani, ognjeniki, potresi, tektonski premiki, vplivi okolja, neurja, sneg in snežni plazovi, zemeljski plazovi, erozija, poplave ne glede na vzrok. Poudarek je tako na analizi kot na statistični obdelavi nesreč, obdelavi posameznih primerov, dogodkov. Revija bo objavljala tudi pisma uredniku in koledar zanimivih srečanj.

NARAVNE NESREČE, NESREČE ZARADI ČLOVEŠKE DEJAVNOSTI

NATURAL AND MAN — MADE HAZARDS. Izdaja D. Reidel Publishing Company, 868 strani, zbornik simpozija na isto temo. Cena 149 USA\$.

Vsebina: Uvod, geologija, tsunamiji in neurja, poplave in suša, led in ledene gore, vpliv človeka na morsko okolje, onesnaženje zraka in vode, klima, pripravljenost na nesreče, izbor poročil in priporočil.

TSUNAMIJI — KAJ VEMO O NJIH, KAKO JIM PRITI DO ŽIVEGA

Tsunamis: their science and engineering, 580 strani, zbornik simpozija na isto temo. Cena 132 USA\$.

Vsebina: Posledice za človeka, izbor tsunamijev in potresi, zgodovina, statistični podatki, nastanek in širjenje tsunamija, topografski vplivi na tsunamije idr.